

12 juni 1943.

Sverige.

Det har i Norge gjennom lengere tid gjort seg gjeldende en til-
dels temmelig sterk animositet overfor Sverige, som en reaksjon på
permittent-trafikken, gjennommarsjen av tyske tropper til østfronten
m.v. Denne umiddelbare norske reaksjon er meget naturlig all den stund
vi ligger i en kamp på liv og død med den makt som de svenske foran-
staltninger har begunstiget. Men vi må ikke la denne følelse løpe av
med oss. Politikk kan nå engang ikke bestemmes av følelser alene,
hvor spontane de enn måtte være. Politikk er det muligens kunst, det
nødvendiges kunst.

Sveriges stilling i tiden etter 9. april har vært ganske over-
ordentlig vanskelig. Landet har ligget helt inneklømt mellom tyske
kraftsentra, rent strategisk som blokadepolitisk, i en periode da vest-
maktene savnet enhver mulighet for å kunne gjøre seg militært gjeldende
for alvor på kontinentet eller i Norden. At Sverige i tilfelle av et
tysk angrep ville vært redningsløst forta, er ganske innlysende.
Man kan si at det allikevel fikk ha tatt kampen, det ville iallfall
ha gått ut av den med sitt skjold blankt. Det er noe umiddelbart til-
talende ved et slikt standpunkt, det er følelsemessig enkelt og klart.
Men holder det for en nøktern forstandsmessig vurdering? Ville det
overhodet vært til fordel for noen?

Det må innrømmes at den politikk Sverige har ført, ikke tar seg
storartet ut. Men hvem vil påstå at et Norge uten 9. april bak seg
ville ha handlet annerledes om det hadde vært i en tilsvarende situa-
sjon? Med hånden på hjertet ville nok de fleste måtte svare nei.

Og når vi ser realpolitisk på saken? ville et krigsherjet, knek-
ket og tysk-okkupert Sverige på minste måte vært til fordel for oss i
det lange løp? Etter det de siste år har lært oss om den tyske krigs-
maskins velde, kan man rolig regne med at de tap Sverige kunne ha til-
føyd den, ville vært så ubetydelige at de neppe hadde spilt noen rolle
for krigens videre gang, mens derimot skadene på liv og eiendom i Sve-
rige ville blitt enorme og forårsaket en uoverskuelig sum av savn og
lidelser. Og, hva som fra norsk synspunkt er ikke mindre viktig: en
tysk besettelse av Sverige ville gjort Norges isolering og avstengning
så å si fullstendig. Det har vært en ikke ringe verdi for oss å ha en
lang grense i øst til et iallfall folkerettslig sett nøytralt område
hvor sympatien tross alt har vært på vår side. Uten det ville Tyskland
hatt et rent kvelertak på oss.

Vi skal ikke her komme inn på gjetninger om det syn den øverste
krigsledelse måtte ha på Sveriges stilling; det er et problem hvor
strategiske, krigsøkonomiske o.a. synspunkter (både i den tidligere,
nåværende og fremtidige situasjon) spiller inn. Men la oss ikke glemme
den kjennsgjerning at de svenske leideskip for tiden går - til tross
for at London og Washington når som helst med et pennestøk kunne stan-
se dem. Det kan gi grunn til ettertanke. Likeså den hatske tone den
tyske presse gjennom lengere tid har brukt under omtalen av Sverige og
svensk politikk.

En annen ting skal vi heller ikke glemme. I hvilken grad det
offisielle Sverige enn har måttet bøye unna for tysk press, så er det
ingen tvil om at folkestemningen hele tiden og i stadig stigende grad
har vært på Norges side, noe som gir seg uttrykk både i pressen, ved
demonstrasjoner og folkemøter og ikke minst ved Norgeshjelpen - en
hjelpeaksjon hvis omfang endog har vært større enn Finnlandshjelpen,
tross den på mange måter meget vanskelige forsynings situasjon Sverige
i mellomtiden er kommet i.

Og hvorom allting er: vi vet ennå for lite til å kunne felle noen
endelig dom. Det er mulig at det fra svensk side er fattet beslutninger
som med rette kan kritisteres. La oss når tiden er inne få saken klar-
lagt og ta et oppgjør om den i former som sømmer seg for kulturnasjoner.

12 juni 1943.

Sverige.

Det har i Norge gjennom lengere tid gjort seg gjeldende en til dels temmelig sterk animositet overfor Sverige, som en reaksjon på permittent-trafikken, gjennommarsjen av tyske tropper til østfronten m.v. Denne umiddelbare norske reaksjon er meget naturlig all den stund vi ligger i en kamp på liv og død med den makt som de svenske foranstaltninger har begunstiget. Men vi må ikke la denne følelse løpe av med oss. Politikk kan nå engang ikke bestemmes av følelser alene, hvor spontane de enn måtte være. Politikk er det muligens kunst, det nødvendiges kunst.

Sveriges stilling i tiden etter 9. april har vært ganske overordentlig vanskelig. Landet har ligget helt inneklømt mellom tyske kraftsentra, rent strategisk som blokadepolitisk, i en periode da vestmaktene savnet enhver mulighet for å kunne gjøre seg militært gjeldende for alvor på kontinentet eller i Norden. At Sverige i tilfelle av et tysk angrep ville vært redningsløst forta, er ganske innlysende. Man kan si at det allikevel fikk ha tatt kampen, det ville iallfall ha gått ut av den med sitt skjold blankt. Det er noe umiddelbart tiltalende ved et slikt standpunkt, det er følelsemessig enkelt og klart. Men holder det for en nøktern forstandsmessig vurdering? Ville det overhodet vært til fordel for noen?

Det må innrømmes at den politikk Sverige har ført, ikke tar seg storartet ut. Men hvem vil påstå at et Norge uten 9. april bak seg ville ha handlet annerledes om det hadde vært i en tilsvarende situasjon? Med hånden på hjertet ville nok de fleste måtte svare nei.

Og når vi ser realpolitisk på saken? ville et krigsherjet, knekket og tysk-okkupert Sverige på minste måte vært til fordel for oss i det lange løp? Etter det de siste år har lært oss om den tyske krigsmaskins velde, kan man rolig regne med at de tap Sverige kunne ha tilføyd den, ville vært så ubetydelige at de neppe hadde spilt noen rolle for krigens videre gang, mens derimot skadene på liv og eiendom i Sverige ville blitt enorme og forårsaket en uoverskuelig sum av savn og lidelser. Og, hva som fra norsk synspunkt er ikke mindre viktig: en tysk besettelse av Sverige ville gjort Norges isolering og avstengning så å si fullstendig. Det har vært en ikke ringe verdi for oss å ha en lang grense i øst til et iallfall folkerettslig sett nøytralt område hvor sympatien tross alt har vært på vår side. Uten det ville Tyskland hatt et rent kvelertak på oss.

Vi skal ikke her komme inn på gjetninger om det syn den øverste krigsledelse måtte ha på Sveriges stilling; det er et problem hvor strategiske, krigsøkonomiske o.a. synspunkter (både i den tidligere, nåværende og fremtidige situasjon) spiller inn. Men la oss ikke glemme den kjennsgjerning at de svenske leideskip for tiden går - til tross for at London og Washington når som helst med et pennestøk kunne stanse dem. Det kan gi grunn til ettertanke. Likeså den hatske tone den tyske presse gjennom lengere tid har brukt under omtalen av Sverige og svensk politikk.

En annen ting skal vi heller ikke glemme. I hvilken grad det offisielle Sverige enn har måttet bøye unna for tysk press, så er det ingen tvil om at folkestemningen hele tiden og i stadig stigende grad har vært på Norges side, noe som gir seg uttrykk både i pressen, ved demonstrasjoner og folkemøter og ikke minst ved Norgeshjelpen - en hjelpeaksjon hvis omfang endog har vært større enn Finnlandshjelpen, tross den på mange måter meget vanskelige forsynings situasjon Sverige i mellomtiden er kommet i.

Og hvorom allting er: vi vet ennå for lite til å kunne felle noen endelig dom. Det er mulig at det fra svensk side er fattet beslutninger som med rette kan kritiseres. La oss når tiden er inne få saken klarlagt og ta et oppgjør om den i former som sømmer seg for kulturnasjoner.

Fast eiendom er det unødvendig å foreta noe med, da den uten videre kan tas igjen av rette eier etter krigen.

TREFF DERES FORHOLDSREGLER I TIDE!

"Nasjonal arbeidsinnsats".

Den 31. mai var ca. 400 mann beordret til å møte ved Wahl skole i Oslo for å sendes til Tromsø hvor de er pålagt arbeide ved et tysk artilleriregiment. De var opprinnelig innkalt til den 26. mai, men da bare 65 av de 400 møtte, ble frammøtet utsatt til den 31. mai.

Fra en som var tilstede ved Wahl skole 31/5 har man fått følgende opplysninger:

"Jeg kom til Wahl skole ved 10-tiden. Det var da møtt fram 6 - 8 personer. To av dem hadde møtt fram allerede den 26., de andre hadde fått iltegram dagen i forveien om å møte reiseklare den 31/5 innen kl. 12. Undlatelse av fremmøte ville medføre straff.

Jeg gav meg i snakk med karene. Den ene fortalte at han hadde hatt en samtale med direktør Guldberg i Arbeidsdirektoratet. Vedkommende hadde klippet ut av avisen minister Lippestads tale om den nasjonale arbeidsinnsats hvor ministeren presiserte at utskrivningen bare tok sikte på å fremme norske interesser, i første rekke ved å skaffe arbeidere til land- og skogbruket. Denne tale hadde han sammen med sin utkallelelsesordre, hvor det stod at han skulle sendes til "die Wehrmacht, Artilleriregiment Tromsø" gitt til direktør Guldberg og spurt hva som var løgn av dette. Direktøren svarte da at det som minister Lippestad hadde sagt i sin tale var bortfalt nu, det var oppstått en ny situasjon idet tyskerne hadde overtatt hele arbeidsrekrutteringen. "Tyskerne gir oss ingen opplysninger lenger, de bare meddeler oss hvor mange mann de trenger der og der, og den eneste befatning vi har med det hele er at vi ekspederer utkallelelsesordrene. Vi er ikke annet enn et ekspedisjonskontor."

En annen var gårdsarbeider i Lier og således fullt beskjeftiget i jordbruket. Han hadde henvist til dette på arbeidskontoret, men dette ble det ikke tatt hensyn til, idet man opplyste at tyskernes krav kom i første rekke.

Jeg gikk så forbi den tyske vaktpost i porten til skolegården, og gikk inn i gymnastikksalen hvor de fremmøtte ble mottatt. Ved bordet satt 4 nordmenn og 2 tyske offiserer. Jeg satte meg ved enden av bordet for å høre det som ble sagt. (Det er typisk for det rot som hersket der at jeg kunne sitte der i nesten to timer uten at noen hadde noe å bemerke til det. Etttersom klokken nærmet seg 12, kom det flere og flere og meldte seg ved bordet. Behandlingen var helt summarisk, lægeattester ble konsekvent lagt til side uten å bli tatt hensyn til. (avreisen skulle finne sted neste morgen så det ble ikke tid til noen ytterligere lægekontroll), spørsmål og anker som de forskjellige kom med, ble uten videre avvist.

Da klokken var vel 12, ble det foretatt opprop. Den norske funksjonær som foretok dette, begynte med å si følgende: "Jeg vil at alle som er tilstede her skal være på det rene med at alt det som skjer her foregår etter tysk ordre. Vi norske som sitter her er innkalt til dette arbeid på samme måte som dere er innkalt. Jeg ber dere om ikke å gjøre det vanskeligere for oss enn strengt tatt nødvendig." Derpå gikk han i gang med å rope opp etter de listene han hadde. Det viste seg at av de vel 400 navn som ble ropt opp, var 71 tilstede.

Derpå gav tyskerne ordre til at skolens område skulle sperres og at ingen måtte forlate dette. Man skulle overnatte på skolen og avreisen skulle finne sted neste dag.

Jeg tok meg en runde og snakket med de forskjellige. Det var menn av alle yrker og aldre, fra 18-åringer til menn med grått hår. Mange var svært i tvil om hva de skulle gjøre og var meget lett påvirkelige. Muligheten av å la være å melde seg lå meget nær, og noen jeg

snakket med før de gikk inn og som jeg hadde henstillet til å la være, hadde også fulgt oppfordringen. Andre var ytterst nedtrykt over å ha meldt seg da de så hvor mange det var som ikke hadde møtt frem. I det hele må en si at et fremmøte på 71 av vel 400 er ganske tilfredsstillende.

Fra tysk side ble det opplyst at de som ikke var møtt frem, ville bli hentet av politiet. Om dette er gjort, er det idet dette skrives ikke lykkes å få bragt på det rene."

vVv

PAROLEN er: Ingen må melde seg til noenslags registrering. Ingen må møte frem etter innkallelse, det være seg til arbeidskontor eller legeundersøkelse, til avreisested eller arbeidsplass.

vVv

De norske kvinner i ildlinjen.

I og med forordningen om tvungen arbeidstjeneste for piker er de norske kvinner kommet ut i aktiv kamp. Hittil har de stått i bakgrunnen, hjulpet sønner, menn, brødre, venner, men nå er ungpikfronten og mødrefronten plutselig blitt det sentrale: Kvinnenes holdning er idag bestemmende for den videre utvikling i vårt land, slik som lærernes og prestenes holdning var det tidligere.

Det er gledelig å konstatere at ut av den første øyeblikkelige forvirring omkring den kvinnelige arbeidstjeneste, da mange ikke var klar over hva den innebar - har reaksjonen vokset seg frem, sterk og ubetvingelig i alle leire av folket. Ingen norsk kvinne er idag i tvil om hvilken linje hun skal følge: Nekte å etterkomme ethvert påbud fra tyskerne eller NS om å møte til sesjon, reise i kvinnelig arbeidsleir eller på annen måte la seg utkommandere til arbeid.

Selvsagt innebærer det en risiko å sette seg opp mot voldsmennene. Vi vet ikke hva de kan finne på for å hevne seg. Den første kontingent av kvinnelige norske fanger - 26 i tallet - er i forrige uke sendt fra Grini til Tyskland. Det står ikke på noen måte i forbindelse med saboteringen av den kvinnelige arbeidstjeneste - det er tildels kvinner som er tatt som kommunister, som er sendt - men som rimelig er har det skaket opp sinnene. Enkelte mødre hevder at det verste som kan hende er at deres unge døtre blir sendt til Tyskland - da vet man ikke hva det kan skje med dem, da må det allikevel være bedre å bøye seg - vi er jo under tvang, sier de. Å la dem reise til leir i en dal i Norge, kan vel ikke være så farlig - det har jo guttene måttet finne seg i i de siste årene, så det kan vel ikke være så meget verre med pikene.

Disse kortsynte mødre ser ikke sannheten i øynene, den nakne sannhet som lyder slik: Sender du din unge, uskyldige datter i arbeidsleir, kan du vente å få henne tilbake som skjøge. Ingen undskyldning i verden fritar en mor for det ansvar hun pådrar seg, hvis hun lar seg forlede til å gi etter for tyskerne og NS' trusler her. Det nytter ikke å prøve å berolige seg med at kanskje det ikke er så ille. For det er det. En gang må da vi også lære at It can happen here. Det høres så uskyldig og betryggende ut at de unge pikene skal sendes til Follebu eller andre idylliske steder for å hjelpe bøndene. Men la oss huske hver time på dagen, hvordan NS og tyskerne under dekke av "Nasjonal arbeidsinnsats i skogbruk og landbruk" fikk lokket mannlig norsk ungdom til å melde seg, klåtte dem i tyske uniformer, satte dem under tysk militær-kommando i tyske regiment, hvorfra de ikke har noen chance for å undslippe. Ethvert påskudd er godt nok for tyskerne og NS, når det gjelder å få røket ut den mannlige og kvinnelige ungdom fra deres hjem og arbeidsplasser. Og så, når de har fått kloen i dem, avdekker de sine sanne hensikter, som er å knekte alt som ikke er tysk og få dem til å tjene herrefolket på den ene eller annen måte.

Vi vet at unge norske piker ivinter ble utskrevet til hygge og nytte-tjeneste ved de tyske forlegninger i Nord-Norge. Den gang ble det

forpurret. Men tyskerne avslørte sine hensikter og nå går de frem på en annen måte. NS skal som vanlig gjøre rakkertjenesten ved å formidle affæren, samle de unge pikene på ett sted - og så kan de herrer offiserer og soldater komme og gjøre sitt utvalg uten å hindres av besvarlige foreldre eller andre pårørende.

Alle norske kvinner vet nå hva Arbeidstjenesten betyr. Enhver som lar seg forlede til å delta i den, vil komme til å angre det så lenge hun lever.

vVv

Vår høyt skattede venn og kollega Torgny Segerstedt skriver i sin berømte spalte "Idag" (G.H.T. 6. mai):

"To tusen milliarder har hr. Hitler kostet folkene, etter ett, som det synes, ganske pålitelig overslag. Det er et beløp. Hvis man spurte tyskerne om de har hatt utbytte av ham for den del av summen som de har måttet betale, turde svaret neppe være tvilsomt. Spurte man de allierte nasjoner om de syntes denne pris var berettiget for å skaffe ham av veien, er svaret heller ikke tvilsomt. Det tyske folk kommer til å få høste fruktene. Det fulgte sin Führer villig i framgangens dager. Å stille seg tvilende under motgangen medfører ikke ansvarsfrihet. Å beklage seg, når eventyret er over og regningen presenteres, er ulønnsomt.

Det er unektelig et selsomt levnetsløp som markedet nu begynner å trekke seg sammen om. Denne mann, som i det minste til helt nylig ikke bare i navnet, men også i gagnet, har vært eneveldig, alltbydende suveren for det tyske folket, var ikke født til hersker. Han begynte sin bane fra uanseelige kår. Flere år levet han i missære i Wien. Natt-herbergene gav ham tak over hodet. Så kom han til München og fikk sin chance da krigen brøt ut i 1914. Han nådde ikke langt i gradene. Hans rang var ved krigens slutt reservekorporal. Han var ordonans.

Han var ingen kriger som Napoleon. Det var ikke som feltherre han vant frem. Det var som folketaler. Det er meget vanskelig å forklare hvorfor hans ord øvet slik makt over massene. Når man lyttet til ham i radio, imponerte ikke hans taler. De var alle variasjoner av samme tema, gjentagelser. Ingen iderikdom kom tilsyne. Intet lys ble kastet over begivenhetene. Alle anførsler var en agitators fremstilling, monotone, trettende. Lidenskap fantes der. Den knyttet seg til slike forestillinger som den at jødene var roten og opphavet til alt ondt. Hr. Hitler har selv festet lit til historiene i "Sionsvises protokoll", dette forfalskede misk-mask.

Det må ha vært iscenesetningen ved hans opptreden som har trollebundet tilhørerne. Den synes å ha vært velberegnet. Ved gjennomførelsen av sine planer hadde der Führer all dri noen hemninger. Det imponerte også. Hvordan denne besluttosomhet skal forklares psykologisk, er en annen historie.

Han nådde ihvertfall en maktstilling som få mennesker har inntatt. Statsmenns livsverk bedømmes imidlertid ikke etter den makt de hadde, men etter hva de utrettet. En Richelieu, en Talleyrand, en Cecil, en Oxenstierna satte virkelige spor i historien. Peter den store og Lenin har likeledes gjort det. Hvilken betydning kommer hr. Hitlers verk til å få for det tyske folk som så trofast fulgte ham i medgangen og som etter alt å dømme kommer til å følge ham i motgangen? En ikke altfor fjern fremtid kommer til å gi svaret.

Hva hitlerismen har gitt menneskenheten er stoff til ettertanke. De som i historien etterspører de krefter som der driver sitt spill, har et studiemateriale uten like i det som hendte i de ti år hitlerismen hersket i Tyskland. Den historiens filosofi som forskerne hittil har forsøkt å systematisere, må bygges på nytt fra grunnen av. Nyttige lærdommer kan iallfall trekkes av det som hendte i disse ti år. Ikke bare for den enkelte, men like meget for folkene gjelder det at av skade blir man klok, men ikke rik."

vVv

"Du må ikke glemme".

Nylig tok den spanske diktator Franco sterkt til orde for en kompromissfred og omtrent samtidig ble det fra finsk hold fremholdt at krigen nu burde bringes til snarlig avslutning. Det er grunn til å anta at disse med spanske og finske farger dekorerte fredsduer er klekket ut i Wilhelmsstrasse og under vingen bærer stemplet "Made in Germany". Forsoningsfreden er nemlig i det siste begynt å komme i kurs hos dem som ennå styrer Det tredje rike, selv om de ikke åpent vil vedkjene seg det halmstrå som de i lønndom begjærlig griper etter.

Men la oss ikke glemme at engang var stillingen - og dermed tonen - en annen. 21. november 1940 skrev Himmlers organ "Das schwarze Korps": "Etter krigen da Tyskland må utnytte utenlandsk arbeidskraft t.o.m. i større utstrekning enn hittil, er det åpenbart at når det gjelder mer ansvarsbevende, vanskeligere og tillike bedre betalt teknisk og kvalifisert arbeide bør tyske arbeidere ha fortrinsrett. La utlendingene utføre grovarbeidet! Det er helt uriktig at det skal finnes polakker som utfører kvalifisert arbeide mens tyskere sysselsettes med å bære og pukke stein. Når man har behov for en polakk, er det av rasemessige grunner heldig at han under alle forhold er løpegutt for tyskeren, selv om sistnevnte må omskoleres."

Dr. Best, nu tysk befullmektiget i Danmark, skrev juni 1942 i Zeitschrift für Politik: "Den historiske erfaring har bevist at utrydning og bortflytning av et fremmed folkeslag ikke står i strid med livets lover, forutsatt at det skjer fullstendig."

Dr. Ley, fører for den tyske "Arbeitsfront" uttalte i desember 1939: "Den tyske rasen - det er vår religion, den har en høyere rett enn alle andre.... vår rett til å herske er guddommelig, og vi kommer til å sikre oss denne rett."

Dette var tonen da nazistene - etter å ha overfalt og trampet under fot den ene lille, fredselkende nasjon etter den annen - trodde seg uovervinnelig. Da våget de å vise sitt sanne sinnelag disse "germanske brødre" som - så lenge de selv er sterke - ikke anerkjenner annen form for rett enn den brutale makt og ser krig som livets høyeste yttingsform.

Hva skal man gjøre med en slik nasjon? Adolf Hitler (som av Quisling omtales som "Mein Führer") skriver i "Mein Kampf": "En sterkere slekt skal forjage de svake, for livsdriften i sin ytterste utformning kommer alltid påny å sprengte alle dumme lenker som pålegges av en s.k. humanitet hos den enkelte, for isteden å sette naturens humanitet som tilintetgjør svakheten for å skaffe plass til styrken."

Det tyske folk kan prise seg lykkelig at det ikke er menn med Hitlers mentalitet som skal avgjøre nasjonens skjebne når Tyskland ligger maktesløst - knust etter fire års krig, utarmet etter ti års Hitlervælde.

vVv

Nye arrestasjoner. Gestapo har i de siste dager arrestert flere kjente nordmenn, deriblant dr. Wildhagen og dr. Kierulf. Den første ble belagt med håndjern. Videre har de arrestert den tredje av Berg-Hansen brødrene, sangeren Johs. Berg-Hansen.

vVv

Gestapos råskap forneker seg aldri. Det er nu blitt kotyme å arrestere mødre med barn der hvor mannen mangler. I et tilfelle har de tatt en mor med et to måneders barn med kikhoste, i et annet har de tatt alle rasjoneringskort unntagen brødkortene fra barn hvis mor de hadde arrestert. De sender også folk familievis til Tyskland. Blant de sist avsendte er ikke mindre enn vel 20 kvinner.

vVv

Flere av NS-ministrene står for fall, deriblant Hagelin. Videre ser det mørkt ut for Jonas Lie som etter sin sykdom nu viser seg igjen helt hvit-håret. Andre NS som er falt i unåde er bl.a. skipsreder "Boar" Stenersen som er erstattet med Louis Hennevig som president for Norges rederforbund. Stenersen har nesc god nok til å lukte hvilken vei det går og har slått om seg med flåsete tyskfiendtlige bemerkninger. Men det er nok for sent. Det glemmes ikke at Stenersen for ikke så lenge siden rettet en radioappell til norske sjøfolk om å gå inn til japansk havn mot en kontant belønning for hver sviker. Stenersens store selskap for admiral Bøhm er også i friskt minne.

vVv

Siden Hildisch kom til makten og æren og pengene i Lilleborg og Denofa selges nu Lilleborgs barberkrem med rød og gul pakning.

vVv

Flere angivere er funnet som lik i det siste, deriblant Alf Ernst Gran som fløt i Akerselven. Antagelig er det Gestapo selv som skiller seg av med besværlige venner. Der Mohr hat seine Pflicht getan...

vVv

Ifølge sikkert forlydende er herr "teaterdirektør" Aasmund Sveen nu lei av sin jobb som Finn Halvorsens etterfølger og er innsatt som overcensor i Aschehoug med gasje 20 000. Forlagene er forøvrig nu gjenstand for totalmobiliseringens lukekniv og har fått ordre om å oppgi antall ikke bare på funksjonærer men også på skrivemaskiner etc. Trykkeriene skal oppgi sine blymengder. Mange nye tyske bøker skal trykkes og de norske får vente. Det kan forresten være svært heldig. Så slipper vi iallfall de mange planlagte NS-skolebøker.

vVv

Den systematiske ødeleggelse av det private næringsliv i totalmobiliseringens tegn rammer nu også blomsterforretningene, som skal velge stengning eller sammenslåing fra 9. juni. I manufakturbransjen tillates bare 60 % å fortsette.

vVv

De mange tyske brakkelemmer som har ligget rundt i kystbyene skibes nu ut til Tyskland. De skal brukes i de bomberammede distrikter i vest.

vVv

Terboven er iferd med å flytte til Lindvigs villa på Bygdøy. Derute bor også Quislings spesielle overkikedorian SS osv. Neumann, en jyping på knappe 30 år.

vVv

Død i Tyskland: Reidar Bredesen, Brumunddalen, 37 år. Reidar Arvid Langlien, Sørkedalen, 20 år. John Larsen, Sandvika, 20 år, Alfred Ragnvald Moseid, Evje, 32 år, tre barn. Eivind Engh, fortoller hos Rolf S. Aas, Oslo, 46 år, 1 barn. Ole Tveit, Evje, 31 år. De fire første døde i Oranienburg. Dødsårsaken som regel svekket motstandskraft på grunn av underernæring.

vVv

Domprost Fjellbu og frue er på 2 dagers varsel forvist fra sitt hjem i Hvitsten til Andenes i Nord-Norge, hvor, som man vil huske, sågodt som alt brente for noen måneder siden. Det er 5. gang siden krigen at domprostet har vært tvunget til å bryte opp. Biskop Krohn Hansen er derimot forbudt å oppholde seg nordpå, så han sitter nu på Helgøya i Mjøsa.

vVv

Av de 30 skiløpere som ble satt inn etter rennet i Furubakken i Asker i vinter er nesten alle kommet ut. De eneste som er tilbake er Birger og Asbjørn Ruud og Johan og Reidar Haanes, som er anbragt på Kongsvinger.

vVv

"Biskop" Dagfin Zwiilmeyer begynner å føle skoen trykke. Han har sendt brev til "ministrene" Stang og Schanche hvor han bestemt advarer mot ungdomstjenesten, som han frykter skal innpode tysk nyhedendom i barna. Det var litt sent. Han er vel ikke helt uvitende om at den mann som Quisling har satt til å stille med barnas oppdragere, Orvar Sæther i Lærersambandet, fullt og fast tror på Odin.

vVv

Enhver ærlig nordmanns plass er hjemme i Norge, skriver det nazifiserte Morgenposten i anledning av de hjemvendte emigranternes triumftog i Møhles kringkasting og Beggeruds "sanerte" presse. Vi kan fortelle litt om noen av de feirede "remigranter". Det unge par fra Ringeby som ble intervjuet i kringkastingen og feiret med intervju også i Fritt Folk da de kom hjem fra Sverige, har en lang rekke tyverier på samvittigheten fra tiden før de dro til Sverige. Det var for å unngå straff for disse at de rømte. Og Vidar Svendsen som Aftenpostens Flood gråter bevegelses tårer over er av akkurat samme kaliber. Han stjal både på det verksted hvor han var anbragt i lære i Stockholm og senere rundstjal han sine landsmenn i en interneringsleir. Selvfølgelig fikk han lett tysk visum tilbake til Norge. Forøvrig minnes vi at nazipressen for ikke så lenge siden skrev at hver ekte nordmanns plass ikke var hjemme, men ved østfronten. For hjemme var ingen unnnværlig. Godt sagt. Vidar Svendsen kan vi så godt unnvære.

vVv

Forleden fant det sted en virkelig original begravelse i Porsgrunn. En utmerket mann, tollbetjent Klevje, var død og familien henvendte seg til en norsk prest, Laland, for å få ham til å foreta bisettelsen. Da følget var samlet om kisten dukket derimidlertid opp en naziprest ved navn Andersen som mente å ha rett til å forrette, da avdøde hørte til hans menighet. Da prekenen skulle begynne, sprat han opp og begynte å tale i munnen på pastor Laland. De tilstedeværende begynte derfor å synge en salme for å stanse det pinlige opptrinn, men da salmen var over reiste herr Andersen seg igjen. Men da begynte kransepålegningen midt under talen. Og så måtte den ubudne prestelige gjest gi seg.

vVv

Quisling fikk forleden sendt en stor kasse fruktvin som gave fra kampfelle Sjur Fuhr i Grimstad. Da kassen kom frem var den fullstendig overbrodert med smukke hilsener til forrederen.

vVv

Det skal i nær fremtid opptas to nye quislingstatslån, det ene på 100 mill., det annet på 150 mill.

vVv

Hvor er det blitt av kattene i byen, spurte man om i Grimstad forleden. Svaret ga tyskerne selv i en plakat hvor det het at heretter kjøper Deutsche Wehrmacht kun kaniner med skinnet på.

vVv

Ekssloydlærer Beggerud har nettopp holdt en middag for en av Goebbels propagandalakeier ved navn Stephan. I en tale uttalte herr Beggerud at den norske presse nu var sanert både politisk og økonomisk.

vVv

Filleinnsamlingen advares det mot på det bestemteste. Fillene skal gå til Tyskland.

vVv

Holland.

Kirkene i Holland, både den protestantiske og den katolske, har sendt en felles protest mot krenkningen av den tradisjonelle hollandske samvittighetsfrihet. Reichskommissar Seyss-Inquarts overtreffer i sin kynisme enddog det en er vandt til fra nazistisk hold. S-I sier seg å være skuffet over at kirkene ennå ikke forstod at Tyskland kjempet for kristendommens sak mot bolsjevismen. Barmhjertighet praktiseres så langt som mulig enddog overfor fanger. Arrestasjonene ble ofte foretatt til fangenes beste så de ikke skulle fortsette på forbryterbanen og bli ennå mer forbryterske. De okkuperte land hadde ennå ikke innsett hvor lykkelige de var stillet sammenlignet med soldatene på østfronten. M.h.t. jødene kunne det ikke bli tale om barmhjertighet, men bare om høyeste grad av rettferdighet. Det jødiske spørsmål skulle løses av tyskerne selv og ikke i noe tilfelle skulle det gjøres forskjell på jøde og jøde. Gjennomføringen av de nasjonalsocialistiske ideer kunne i virkeligheten føre til konflikt med selve kristendommen. Men hvis kirkene holdt seg til sin egen sfære, kunne disse konflikter undgås.

vVv

Danmark.

De nedkastede blyanter som ble funnet ved Vejle i Danmark og som man fryktet inneholdt sprengstoff er undersøkt av Danske stats sprengstofflaboratorium uten at spor av sprengstoff er påvist. Det meldes om stadig nye sabotasjehandlinger mot bedrifter som arbeider for tyskerne.

USA.

Det nye amerikanske jagerfly "Thunderbolt" har en hastighet på 650 km. i timen, kan stige til 12000 m. og er utstyrt med 8 grovkalibrige maskingeværer.

vVv

I den offisielle deklarasjon etter møtet mellom Roosevelt og Churchill heter det bl.a.: "De kombinerte stabers nettopp avholdte konferanse i Washington har ført til fullstendig enighet om de kommende operasjoner på alle krigsskueplasser."

1. 1918 - vVv - 1918